

Tweemaandelijks tijdschrift over alternatieve communicatie en Esperanto

HORIZONTAAL

34ste jaargang 2003/4 (202)
juli - augustus

HORIZONTAAL

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w., 34ste jaargang.

Verschijnt de 1ste van elke oneven maand.

Overname van artikelen is vrij op voorwaarde dat de bron wordt vermeld en een exemplaar aan de redactie wordt gestuurd.

Redactie en administratie:

Vlaamse Esperantobond v.z.w.
Frankrijklei 140
2000 Antwerpen
tel.: 03 234 34 00
fax: 03 233 54 33
E-post: horizontaal@fel.esperanto.be,
Webstek: http://www.esperanto.be/fel/nl.

Abonnementen: 20,00 EUR

Rekeningen:

t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen: KBC 402-5510531-55
of Fortis 001-2376527-06;
t.n.v. Libroservo Esperanto Nederland, Haarlem: postgiro rek.: 111 278

Redactie:

Lode Van de Velde, Dafydd ap Fergus, Eddy Raats.

Medewerkers:

Paul Peeraerts, Roland Rotsaert, Jean Pierre VandenDaele, Emiel Van Damme, e.a.

Verantwoordelijke uitgever:

Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

Advertentietarieven: (alle prijzen zijn in euro)

	1-malig	3-malig*	6-malig*
formaat 1/1:	250	625	1000
formaat 1/2:	150	375	600
formaat 1/3:	110	275	440
formaat 1/4:	80	200	320
formaat 1/6:	55	140	220
formaat 1/12:	30	75	120

* Inlassing van 3x dezelfde advertentie
van een door u drukklaar geleverd exemplaar.

Op deze tarieven geldt het bijkomend BTW-tarief van 21 %.

Kleurtoeslag bedraagt 125 euro per kleur en per inlassing.

REDACTIONEEL

De schoolvakantie is er, de examens zijn net achter de rug. Tijd om vakantieplannen te maken. Vooral Esperanto-sprekers zullen druk in de weer zijn met landkaarten, reistiketten, paspoorten, het boekje Pasporta Servo, enzovoort.

Het is weer een druk jaar geweest, dus ik hoop dat iedereen zich goed zal kunnen ontspannen vóór september, want vanaf dan wordt het een drukke periode: het Beleidsplan voor Volksontwikkeling moet helemaal rond zijn en met alle documenten ingediend worden voor onze erkenning als beweging en de subsidiëring die ervan afhangt. Dan moet dat Beleidsplan natuurlijk ook verwezenlijkt worden! Tijd om te bezinnen dus en frisse moed op te doen.

Maar er zal ook mogelijkheid zijn om te ontspannen dit najaar: de clubs hervatten hun activiteiten, we hebben ons feestweekend van 3 tot 5 oktober met opendeurdag (zie pagina 10), en de jongeren hebben hun jaarlijks weekend van 24 tot 26 oktober.

En voor wie deze vakantie thuisblijft, heeft de Vlaamse Esperantobond Esperanto-cursussen, boeken, –tijdschriften en –muziek bij de vleet!

Een prettige vakantie,

Lode.

INHOUD

De vakantie staat voor de deur. Maar de verantwoordelijken van plaatselijke clubs denken nu al aan bekendmaking van het nieuwe cursusaanbod. Er worden contacten gelegd voor het deelnemen aan infostands en het verspreiden van informatiemateriaal. Dit is het beste moment om ons eens te bezinnen over de inhoud van ons aanbod.

gelijkheid en integratie

Wat heeft de Esperantobeweging te bieden? Een mooie droom: alle mensen op taalgebied op voet van gelijkheid plaatsen met het gebruik van een gemakkelijk idioom. Wat zou het heerlijk zijn. Het aantal uren van de taalcursussen zou drastisch verminderen. Leerkrachten en uitgevers zouden niet meer wanhopig worden door de vele spellingsfouten.

Mensen uit alle streken, ook taalzwakken, zouden met elkaar kunnen praten. De spanningen tussen verschillende culturen zouden sterk verminderen. Discussies op hoog niveau, zoals in het Europese Parlement, zouden toegankelijker worden voor het publiek. Kinderen zouden tijdens vakanties mekaar gemakkelijker kunnen vinden en begrijpen. Gastarbeiders zouden zich sneller kunnen integreren. Taalstrijd wordt dikwijls veroorzaakt door centralistische regeringen omdat het bevorderen van de nationale taal de invloedssfeer van het beleid versterkt. Maar als er een aanvaarde gemeenschappelijke internationale taal wordt gebruikt, dan vervalt de motivatie om de eigen taal op te dringen....

praktisch voordeel

Wil het publiek onze droom? Mensen, die informatiewerk doen, weten dat Esperanto heel wat sympathie geniet. Maar velen geloven er niet meer in. Het is tenslotte onze droom en ieder gelooft in zijn eigen droom. Wat mensen zoeken op stands, in folders, in artikels, zijn gegevens, die een praktisch voordeel bieden. Een nieuweling zoekt in een vereniging niet in de eerste plaats naar ideeën, maar naar hetgeen die organisatie verwezenlijkt en of dat kan passen in de eigen dromen en wensen.

De praktijk leert ons dat het Engels pijlsnel groeit naar de rol van hét internationale communicatiemiddel. Het lijkt mij dat er in Vlaanderen geen nieuwe firma's meer worden opgericht met een Nederlandse naam. Enkele dagen geleden toonde een vriend mij informatie van een golfclub in Aartselaar, waar uitsluitend mensen van de omgeving komen. Maar het vouwblaadje was uitsluitend in het Engels. En blijkbaar neemt niemand noch aanstoot hieraan.

Esperanto, meer dan een droom!

Heeft Esperanto dan afgedaan als internationaal communicatiemiddel? Het Esperantoleven in Vlaanderen blijft vrij stabiel, en de overgrote meerderheid van de Esperantogebruikers kan overweg met Engels. Dat betekent dus dat Esperanto een specifieke aantrekkingskracht heeft. Ik geloof dat wij met onze informatie beter afstappen van onze droombeelden: van Esperanto als tweede taal voor iedereen, van Esperanto als de tweede taal voor het Europese Parlement.... Ik denk dat we beter benadrukken wat de echte

aantrekkingskracht is van het leven met gebruik van Esperanto. Ik noem een paar argumenten, die mij belangrijk lijken. Maar iedereen kan de lijst aanvullen met eigen ideeën.

Als ik terugdenk aan de jaren inspanning die ik besteed heb aan Frans, Engels en Duits, dan moet ik erkennen, dat mijn contacten, die ik hiermee had primitief waren. Met het Esperanto heb ik met een veel kleinere inspanning gesprekken op een veel hoger en intenser niveau, vergelijkbaar met die in mijn moedertaal. Het Esperanto heeft – door zijn systeem van woordvorming - een uitdrukkingsrijkdom, die mijn moedertaal overstijgt. Bij elk bezoek van een buitenlander in Esperanto-Antwerpen ben ik gecharmeerd door de sfeer van gelijkheid, openheid, eerbied voor mekaars standpunt. Dat staat in schril contrast met de sfeer tussen autochtonen en allochtonen in onze maatschappij, die soms zelfs niet kunnen praten met mekaar.

communicatie

Via het Esperanto heb ik heel wat beleefd in families in het buitenland, waar ik te gast ben geweest en waar ik me echt thuis voelde. Ik kan het me niet voorstellen hoe ik hetzelfde zou beleven met gebruik van een nationale taal. Ja, de Esperanto-beweging is kleinschalig. En dat bevordert de interne communicatie, dat creëert een band, dat betekent een eenvoudige, overzichtelijke structuur.

Moeten we onze dromen dan begraven? Volgens mij zeker niet. Het is en blijft een mooie droom. Het is alleen niet wijs om die droom trachten te verkopen als het publiek er niet rijp voor is. Engels is nu eenmaal een *hype*.

Niet iedereen is gelukkig met die anglomanie. De meeste mensen beseffen niet wat het belang is van het gebruik van de moedertaal voor de zelfverwerkelijking. Vlaamse jongeren beseffen nauwelijks dat hun carrièrekansen worden beknot in bedrijven en instellingen waar kennis van Engels op moedertaalniveau wordt vereist. Bewustmaking is echter een langdurig en gespecialiseerd werk: lobbywerk bij media, en beleidsverantwoordelijken, contacten zoeken met verenigingen, die raakpunten hebben met onze beweging. Dat is het werk van het communicatiecentrum in Brussel. Pas als een breder publiek bewust wordt van het bovenstaande kan de belangstelling voor Esperanto groeien. Tegelijkertijd kunnen wij onze sterke punten als gewone Esperantogebruiker naar voren schuiven.

Mijn zoon, die werkzaam is bij de multinational Caterpillar, moet elke week verschillende conferenties geven, dikwijls in het buitenland. Ik vermoedde dat het om goed voorbereide, maar vaste gegevens zou gaan. Maar nu hoorde ik dat het telkens om nieuwe situaties met nieuwe inhoud gaat, en dat hij voorstellingen zowel in het Engels, het Frans en het Duits moet geven, aangevuld met geschreven teksten. Ik vroeg hem of hij zijn teksten liet nazien op eventuele taal- en spellingsfouten, omdat hij geen specifieke taalopleiding heeft gevolgd. "O, nee", verzekerde hij mij, "dat hoeft niet, en ik krijg ook geen opmerkingen of verbeteringen te horen. Ik sta in mijn departement aangeschreven als een van de beste meewerkers op taalgebied. En ik heb dat zeker te danken aan het feit dat Esperanto mijn eerste vreemde taal was, die ik als kind van jullie meekreeg".

Ivo Durwael

INTERNET, ALLEMAAL CHINEES?

een tussenstand

Velen menen dat het Engels dé wereldtaal, dé internationale taal reeds is of zal worden. Toch staat ze na het Mandarijn en het Spaans slechts op de 3de plaats wat het aantal moedertaalsprekers betreft.

Wat het internet betreft, komt het Engels voorlopig nog op de eerste plaats, maar het Chinees is de achterstand bliksemsnel aan het inhalen. In onderstaande tabel zien we het aantal internetpagina's in de verschillende talen, met ernaast een prognose van de toestand in 2005. Het aandeel Chinees op internet zou op amper twee jaar tijd (!) verdrievoudigen en dus binnen enkele jaren boven het Engels kunnen uitkomen.

tabel 1 : huidig aantal webpagina's en prognose voor 2005 (in miljoenen webpagina's)

	2003	% 2003	2005
Engels	230.6	36.5	295
Chinees	68.4	10.8	220
Japans	61.4	9.7	105
Spaans	47.2	7.4	80
Duits	42	6.6	71
Koreaans	28.3	4.5	50
Italiaans	24	3.8	42
Frans	22	3.5	49
Portugees	24	3.8	40
Russisch	18.4	2.9	33
Nederlands	12.4	1.4	17

Chinees voor iedereen?

Bekijken we tabel 2 met het aantal moedertaalsprekers, dan zien we het Engels op de tweede plaats (332 miljoen), na het Mandarijn (885 miljoen sprekers). China, met een inwonersaantal van 1'307 miljoen is duidelijk veel groter dan de overwegend Engelstalige landen tesamen (VSA 284,5 miljoen, Australië 19,4, VK 59,0, tesamen 362,9 miljoen). Ook economisch gezien gaat China er stevig op vooruit: het BNP blijft stijgen met meer dan 7 percent per jaar, sinds 1990.

Hiermee wil ik uiteraard niet meteen gaan aantonen dat we over 20 jaar ineens iedereen elkaar met "Ni hao!" in het Chinees gaan groeten of massaal deze taal gaan leren. Daarvoor is het verschil tussen onze taal en de Aziatische net iets te groot; zelfs al zou men de Chinese tekens door een fonetische transcriptie vervangen en de 4 intonaties zouden weglaten - rekenend op de context om het verschil in betekenis aan te duiden. (De 4 intonaties die een lettergreep! kan hebben zijn, naast de gewone intonatie: hoog, stijgend, dalend om stijgend te eindigen, dalend. Een voorbeeld in extremis is het volgende chinees zinnetje: "Mā mà mǎ ma?", wat – met de juiste intonatie – wil zeggen: "Scheldt moeder op het paard?")

Het toont echter wel aan dat de zogenaamde belangrijkheid of de opgedrongen superioriteit van het Engels meer gerelativeerd moet worden.

Gebrekkig Engels beter dan Nederlands???

De kennis van het Engels in Vlaanderen is over het algemeen nog aanvaardbaar bij jongeren (hoewel er wellicht weinigen het moedertaalspreker-niveau benaderen), maar ouderen hebben er veel meer moeilijkheden mee. Eigen ervaring leert bovendien dat de kennis van het Engels in Finland, Frankrijk, Spanje, Japan, Rusland, ... zeer zwak is, zelfs bij jongeren. Daar spreken we eerder over 'behelpen' dan over vlot spreken. Daarbij komt nog het accent van de sprekers, wat de verstaanbaarheid van de taal bemoeilijkt, denken we aan een Italiaan, een Fransman en ja, ook de gemiddelde Vlaming spreekt Engels met een accent, zij het in iets mindere mate dan pakweg de gemiddelde Italiaan (wiens taal dan ook uit een andere talengroep stamt).

Met de internationalisering van het onderwijs wordt uiteraard onmiddellijk aan het Engels gedacht als onderwijstaal. De VSSD (Vereniging voor Studie- en Studentenbelangen te Delft), over de Internationaliseringdrang van de TU (Technische Universiteit) merkt het volgende op: " Zo blijft het ten eerste nog steeds een probleem dat het overgrote deel van de docenten niet voldoende Engels beheerst om op een overtuigende manier zijn vakkennis over te brengen. Het zou wenselijk zijn als een docent eerst aan een examen wordt onderworpen om te bepalen of hij wel of niet in het Engels màg lesgeven. Van een docent die gebrekkig Engels spreekt, wordt het Engels van de studenten ook eerder slechter dan beter."

Ook in eigen land wordt bijvoorbeeld aan de KUB het Engels opgenomen in het curriculum van verschillende faculteiten. Zowel TEW-, HI- als PSW-studenten moeten in de eerste én tweede kandidatuur, naast het Frans, ook het Engels studeren. De docent zelf geeft als motivatie: "Ondanks het feit dat de meeste studenten denken over een goede kennis van het Engels te beschikken, zijn veel studenten niet in staat zich op een behoorlijke manier in het Engels uit te drukken."

Nu, in het Chinees nog veel minder; toegegeven. Laten we daarom het Esperanto een kans geven: het Engels is een zeer moeilijke taal om te leren, misschien niet zozeer voor ons Vlamingen – want wij bevinden ons wel in een bevoorrechte situatie – dan wel voor bijvoorbeeld Aziaten, want we spreken uiteindelijk toch over een taal die internationaal moet zijn. Voor hen is het echter een verschrikkelijke taal: moeilijk uit te spreken en te onregelmatig. En tenslotte: Esperanto is ook veel makkelijker dan het Chinees! Zai jian!

tabel 2: aantal moedertaalsprekers (2002) (in miljoen)

1	Chinees Mandarijn	885
2	Spaans	332
3	Engels	322
4	Arabisch	235
5	Bengali	189
6	Hindi	182
7	Portuguees	170
8	Russisch	170
9	Japans	125
10	Duits	98
11	Chinees Wu	77,2
12	Javaans	75,5
13	Koreaans	75
14	Frans	72
15	Turks	69
16	Viëtnamees	67,7
17	Teloegoe	66,4
18	Chinees Yue (Cantonees)	66
19	Marathi	64,8
20	Tamil	63,1

Lode

Sportief bijdragen voor Afrika

Enkele maanden geleden hebben er op mijn oproep om T-shirts, hoeden, schrijfmateriaal enz. te verzamelen voor Afrika, velen positief gereageerd. Zo heb ik verschillende grote pakken naar het Afrikaans Kantoor in Lomé kunnen sturen, waarvoor ik opnieuw zeer dankbaar ben.

Gbeglo Koffi, die het geheel registreerde, heeft een gedetailleerd verslag overgemaakt over de bestemming voor al die geschenken. Hij is ook op mijn voorstel ingegaan om een gedeelte van de goederen te verkopen, ten voordele van het project "afrika agado". In de lijst van verkochte goederen viel één vermelding me geweldig op: de verkoopprijs van een korfbal – geschenk van M. – oversteeg zwaar de gemiddelde verkoopprijs van alle andere goederen. Op mijn vraag, of inderdaad, met het bezorgen van nog meer ballen, we zouden kunnen hopen op een gelijkaardig resultaat, antwoordde Koffi: "Prachtig! Niet alleen korfballen, maar ook andere ballen, in het bijzonder voetballen. En ook sportkledij."

Momenteel zijn we met een nieuw project gestart: 'lernejoj por evoluo' (scholen voor evolutie). Die scholen, waar men Esperanton onderwijst, zouden met een lichte geldelijke steun kunnen deelnemen aan het project "Interkulturo".

Waar liggen de ballen waar jullie kinderen niet meer mee spelen? Wat gebeurde er met het voetbaltenue dat reeds te klein is voor jouw zoon? Bewaar je nog steeds die sportschoenen die toch iets te groot bleken voor uw voeten? En misschien kan een sportwinkel in uw buurt een beetje bijdragen?

Togolese esperantisten na een voetbalpartij (het gipsverband is louter toeval!)

Zullen we hetzelfde succes bereiken?

Gelieve indien mogelijk, geschenken in het antwerps esperantohuis af te geven of me te contacteren op: 03/366.38.54 of agnes@esperanto.be

Bij voorbaat hartelijk bedankt!

agnes

… of "Cisko kaj Vinjo" in het Esperanto.

Kinderen (en volwassenen) houden van stripverhalen. Nog niet zo lang geleden mocht je zeker niet worden betrapt met een strip in je handen! Nu mag dat wel, kan je in de bibliotheken zelfs strips lenen! Ik ga nog iets verder: ik gebruik een stripverhaal als lesmateriaal!

Van nieuwjaarsgeschenk tot lesmateriaal…

De oudste kinderen van onze jeugdgroep *'La Konketoj'* kregen als nieuwjaarsgeschenkje een exemplaar van "Cisko kaj Vinjo". Vreugde alom! Alleen: het was nog te moeilijk om te lezen. "Ga je 't voor ons vertalen asjeblief?"

Maar vertalen? Dan kan je de strip beter meteen in het Nederlands lezen! Toen ik voorstelde om het boekje in de les te lezen en het te gebruiken om Esperanto te leren, was iedereen meteen akkoord.

Dus, tegen de volgende les had ik een lijst mee, van de woorden die ze nog niet kenden, en dat waren er heel wat! Met in het achterhoofd het idee dat de kinderen meteen moeten leren de woorden te ontleden en het stamwoord eruit te halen, typte ik in de woordenlijst van de bladzijden die ik wilde behandelen, niet het samengesteld woord zoals het in de tekst voorkomt, maar een basiswoord, dus 'iets wat erop lijkt': dus niet 'mortigi' maar 'morto'. Wat moeilijk in het begin, maar nu gaat dat al veel vlotter!

De kinderen houden ook een eigen 'woordenboek' bij: de woorden van de woordenlijst van vandaag, worden tegen de volgende les onder de goede beginletter in hun schrift geschreven. Op die manier vinden ze de woorden sneller terug wanneer ze die op een volgende pagina nog eens tegenkomen en er de betekenis niet meer van weten.

Afstandsleren via Internet

Erg snel gaat het niet: we rekenen op maximaal twee bladzijden per les, maar de kinderen zijn heel erg gemotiveerd om verder te doen! Het bewijs? Eén van mijn leerlingetjes kan sinds een drietal maanden niet meer naar de les komen (haar leraar Latijn was bang het programma voor dit jaar niet te kunnen afwerken, en voerde daarom het tempo en de huistaken wat op) Geen nood: ik stuur de woordenlijst (met wat uitleg, een oefening enz) via email door, en Anneke verwerkt alles als ze er de tijd voor heeft. Dan stuurt ze mij de vertaling van de behandelde bladzijden (of een samenvatting daarvan) terug, zodat ik zie of ze alles begrepen heeft! Het gaat wat trager dan bij de anderen, maar misschien kan ze volgend schooljaar weer naar de groep komen, en dan kan ze samen met de anderen 'verder lezen'!

Else Huisseune, Oostende

Aangezien FEL, opgericht na de staatshervorming in 1978, dit jaar 25 jaar bestaat, organiseren we in het najaar een fél Feestweekend.

Diverse activiteiten worden voor het algemene publiek georganiseerd, zodat alle geïnteresseerden, familieleden enzovoorts eraan kunnen deelnemen.

Het voorlopige programma ziet er uit als volgt:

Vrijdag 3 oktober

20.00	voordracht van Gerrit Berveling in

Zaterdag 4 oktober

10.00	persvoorstelling van de vertaling van het boek "Morgen zien we wel weer" van Simon Carmiggelt,
12.00	broodmaaltijd
13.00	boekendienst keuze tussen voordrachten in het Esperantohuis en/of geleide

Zondag 5 oktober

10.00	Reünie met alle gewezen
12.00	Barbecue
14.00	Geleide bezoeken in de stad Lier

Dit weekend zal voornamelijk in dienst staan van de literatuur. FEL heeft gedurende de voorbije 25 jaar al verschillende werken uit de nederlandse literatuur in Esperanto-vertaling uitgegeven, zodat deze overal ter wereld gelezen kan worden. Want vertalingen naar andere talen zijn er jammer genoeg slechts weinig. Enkele voorbeelden zijn: Ernest Claes, G. Gezelle, Roland Horst, Timmermans en L. Vermeiren.

§ Zaterdag hebben we de persvoorstelling van het boek 'Morgaŭ denove ni vidu' ("Morgen zien we wel weer") van Simon Carmiggelt, uitgegeven door FEL.

§ Zondag zullen we, naar aanleiding van de vertaling van 'Cecilia' van Felix Timmermans, ook uitgegeven door FEL, onder meer het Timmermanshuis bezoeken.

Het weekend is gratis, met uitzondering van de maaltijden, waarvoor een demokratische prijs gevraagd wordt, en de eventuele museumbezoeken die ter plaatse te betalen zijn. Het definitieve programma en meer gedetailleerde informatie zullen in het volgend nummer van Horizontaal verschijnen.

Deze aflevering brengt nuttig taalmateriaal in geval van liefdeverwikkelingen, ... eigenlijk eerder een bescheiden lexicalisch vademecummetje. Er komt ook een voortzetting van de ontleding van een bijzonder soort samenstellingen en bij de uitwerking van de vertaaloefening werd nu ook commentaar ingelast.

La amo

ENAMIĜI

Jen junulo renkontas junulinon, kiun li opinias ĉarma ktp (vd. sube).

Li sentas, ke ĉio estas... **aminda** en ŝi.

(La materialo estas disigita en du partojn por ebligi eventualan reviziadon per kaŝado de tekstpartoj).

Plie, liaopinie, ŝi **unuigas** en si... la ĉarmon kaj la saĝon.

Li ne **enamiĝas unuavide** *(op het eerste gezicht)*, sed... sed iom post iom, progresive.

Do, ne temas pri... unuavida ekenamiĝo*(het verliefd raken)*.

Li baldaŭ, aŭ tuj, sentas... **inklinon** por ŝi.

Li sentas, ke li havas... koran inklinon al ŝi, ke li deziras... ŝian feliĉon.

Ne plu estas dubo: ... li enamiĝis **al** ŝi (PIV: prefere ne "en ŝi"

LA BELA AMO

Klarigu la proverbon!

Ne bela estas amata, sed amata estas bela [z]

Belul(in)o ne nepre estas amata, sed amata persono ĉiam estas bela en la okuloj de tiu, kiu amas.

N.B.

1) Slaat de ontkenning 'ne' alleen op 'bela'?

2) Is de woordvolgorde in deze zin vrij?

3) Wat is het verschil tussen het eerste 'amata' en het tweede?

4) en tussen het eerste en het tweede 'bela'?

5) Kunnen de verleden deelwoorden 'amata' gebruikt worden als naamwoorden (amato, amatino)? (solvoj enfine!)

Malgraŭ la nuntempe deklarita egaleco inter la seksoj, la virina sekso ankoraŭ nomiĝas la ... **bela sekso**.

Ĉirkaŭ la nocio 'bel-':

bela - beleta - belega - plaĉa - ĉarma - plaĉaspekta - linda - aminda

Respondu jenajn demandojn elektante el la terminoj en la kadro (solvoj sube).

Kia estas iu de tiu bela sekso, aŭ eĉ de la alia, se ŝi/li...

a) **indas** *(waardig is)* esti... amata?

b) estas **pike** *(pikant)*... agrabla por rigardi?

c) havas idealan,... **di(in)an** *(goddelijk)* belecon?

ĉ) vekas **admiran** *(bewonderend)* ... vidplezuron?

d) estas neregule bela,... sed tamen iel plaĉa *(aantrekkelijk)*?

e) vekas senton de plezuro... kaj simpatian inklinon?

f) delikate plaĉas kaj **allogas** *(aanlokken)*... pro ia ne klarigebla, iel magia kaŭzo? (difinoj el PIV)

<u>Solvoj</u>: a aminda; b plaĉa; c belega; ĉ bela; d beleta; e ĉarma; f plaĉaspekta / linda.

Belo / beleco?

Volgens het principe van 'sufiĉo' kan -ec- vaak weggelaten worden, vooral als de stam van het woord een bijvoeglijk naamwoord is, vermits dit laatste reeds per definitie een eigenschap aantoont. In poëtische taal spaart men daarmee een lettergreep uit. Toch maakt het gebruik van -ec-soms een verschil. Als het zinsverband niet duidelijk is kan natuurlijk twijfel ontstaan.

La belo *het mooie, zoals in 'het mooie, het ware en het goede'*. La belo, la vero kaj la bono. *Maar* la beleco *de schoonheid. Vgl. nog enkele gevallen naar voorbeelden uit PIV:*

♦a) - Mi donas tiun konsilon al vi por via bon-.
b) - Dankon pro via bon-!
a) por via bono, b) pro via boneco *('t Is voor uw goed. Bedankt voor uw goedheid).*

♦a) Vera opinio montriĝas en **ebri-**[z].
b) Ebri- pasas post dormo[z].
a) en ebrio (stato kaŭzata de...) kp. *in vino veritas*, b) ebrieco (stato de iu ebria).

♦a) **Ĉarm**- estas trompo[x]
b) Desegno plena de simpla ĉarm-[z].
c) Ŝi unuigas en si la ĉarm-n kaj la saĝ-n.
a) ĉarmeco (la eco), b) ĉarmo, c) ĉarmon kaj saĝon.

Ĉarmeco *bekoorlijkheid, charme, maar* ĉarmo *is het ding an sich, zelfs met een meervoud, vooral voor dames*, la ĉarmoj de fraŭlino X. La ĉarmeco de...*het charmante van....*

♦a) Malsaĝulo kaj infano parolas la **ver-n**[z].
b) Pruvu la ver-n de viaj paroloj!
a) veron, b) verecon.

♦a) **Bel**- hodiaŭ estas, morgaŭ ne restas[z].
b) La bel- (...) vivas eterne[z].
a) beleco, b) belo.

♦a) Tiu ĉi rivero havas 294 kilometrojn da **long**-[z]
b) Li falis laŭ sia tuta long-.
c) Prezo laŭ la long- de la laboro.
ĉ) La long- de la laboro lacigis lin.
a) kilometrojn da longo (= etendo de iu aŭ io),
b) laŭ sia tuta longo, c) laŭ la longo/ longeco de la laboro *(randgeval?)*,
ĉ) la longeco laciĝis (eco de io longa).

♦a) Stratoj, kies **larĝ**- apenaŭ sufiĉis...[z].

b) La larĝ- de la rivereto malhelpis, ke ni transsaltu.

a) kies larĝo (dimensio),

b) la larĝeco (eco de io larĝa).

♦*Bij* **alta** *is het verschil minder duidelijk:*

a) La turo havis la alt-n de 90 metroj.

b) La alt- de la turo mirigis nin.

c) La alt- de la prezoj, salajroj.

a) la alton de (dimensio), b) alteco de la turo (eco de io alta), alto de la turo (dimensio), c) alteco de la prezoj (!) (*PIV geeft trouwens* alteco 2a = alto).

♦*Zelfde schakeringen in* **tener(ec)o** *en dgl.*

♦Saĝ(ec)o, *wijsheid, PIV onderscheidt* **saĝo**: kapablo ĝuste juĝi...*en* saĝeco: eco de iu, io saĝa.

Ree al nia enamiĝinto!

Lia stato priskribiĝas en jena tabeleto (*elektu laŭplaĉe, poste provu ripeti kovrinte unu kolumnon)*:

Li Ŝi	(ek)havas (ek)senta portas	fervoran teneran puran ardan ktp	amon	al por	ŝi li
	amas aspiras	plej kore el la tuta koro fervore ktp ŝian/lian amon, lian/ŝian manon			

N.B.

Oni deziras aŭ **celas**... ion.

Oni **aspiras**...

al io bona, plaĉa, supera, altiga (*verheffend)*, ktp.

ion bonan, plaĉan, superan, altigan, ktp.

Oni **sopiras**... **pri** io perdita.

AMDEKLARO

Kompreneble, la junulino jam rimarkis,... ke li **ame** rigardadas ŝin.

Li siaflanke rimarkis, ke ŝi... ne estas indiferenta **kontraŭ**[z] **/ por**[z] li.

Ŝiaj okuloj... **spegulas** ŝian amon.

"**Tuso** *(hoest)* kaj amo.... ne estas kaŝeblaj"[z].

Ili baldaŭ korinkliniĝas... unu al la alia.

Li sekvas la impulsojn de... sia **korinklino**.

Li malkovras... antaŭ/al ŝi sian koron.

Li **konfesas** *(bekennen)*/deklaras... sian amon al ŝi.

Jen do amdeklaro kaj amkunveno.

Klarigu la proverbojn kaj la esprimon!

> 1. Ĉiu "li" havas sian "ŝi"[z].
> 2. Tuso *(hoest)* kaj amo ne estas kaŝeblaj.
> 3. Esti levita en la sepan ĉielon.

1. Laŭ iu (populara?) kredo, ĉiu viro trovas virinon **antaŭdestinitan** por li (notu la virecon!).

2. Pluraj detaloj **perfidas** *(verraden)* ies amon.

3. Esti ĉe la **supro** de la feliĉo. Laŭ juda-pagana tradicio, ekzistas pluraj (9, 7 aŭ 3) ĉieloj (= paradizoj), unu super la alia, inter kiuj la plej alta estas la sidejo de Dio.

AMI KAJ ESTI AMATA

Grava kvalito de amo estas ĝia **tenereco** *(tederheid)*.

Tenereco = ... varma delikateco de la koro.

Kia estas tenera amant(in)o?...

Tia ke li/ŝi kondutas *(gedraagt zich)* dolĉe kaj delikate.

Kia estas 'tenera' amo?... dolĉa, delikata

Sapfo, la granda helena poetino, jam skribis ĉirkaŭ 600 a. K.:

"Dolĉa patrino, mi ne plu havas la forton ĵeti mian naveton, tiom premas min amo al knabo, kulpe de la tenera Afrodito."

Afrodito: helena diino de la belo kaj la amo.

naveto: ilo por teksi *(weversspoel)*

KISOJ

Du originalaj difinoj de la vorto "kiso":

> Kiso = "*Mi amas vin*" unusilabe. (Anonimulo)
> Kisoj = Kio postrestas de la lingvo en Paradizo. (Jos.

Kiuj verboj uzeblas kun la vorto "kiso"?

- doni, ricevi kison,
- **premi** kison sur ies frunton, vangon,...
- sendi, blovi kis(et)on al iu per sia mano, per siaj fingroj,...

Kia povas esti kiso?...

tenera, **arda** *(vurig)*, dolĉa *(zacht)*, pasia *(hartstochtelijk)*, **supraĵa** *(oppervlakkig)*,...

Mielaj kisoj = dolĉaj kiel mielo *(honing)*.

> "Ordonita *(bevolen)* kiso...
> havas guston maldolĉan"[z].

Kiel kompreni jenon:

"La branĉoj kisas la spegulon de la akvo"?

ili **milde**, delikate tuŝetas la akvon.

> Sinjorino al servistino:
> - Kion mi vidis, Manjo? Vi staris ĉe la pordo kisante la leterportiston!
> - Jes, sinjorino. Mia fianĉo sendis en letero mil kisojn kaj la leterportisto transdonis ilin al mi.

Kie estas la sidejo de la amo?

La koro

1. organo rigardata kiel sidejo de amo aŭ pasio.
2. karesnomo de amata persono ("mia koro").

Havi kiom la koro deziras[z] = havi ĉiajn siajn dezirojn plenumitaj.

Koramato[z]= emfaza formo por "amato".

Grava informo de fakulo Ovidio por la amontoj:
Ĉiu amanto devas esti pala *(bleek)*;
paleco estas la simptomo de la amo ,
ĝi estas la koloro, kiu konvenas al ĝi.
(Ovidio, 43 a.K.-18 p.K.)

FIANĈIĜI

Kompletigu ĉiun frazeron el A per la taŭga sekvo el B. Poste ripetu la frazojn kaŝante alterne unu kolumnon! (solvoj sube)

A
1) Se la **amrilato** iĝas serioza,...
2) Oni fianĉ(in)iĝas...
3) **Fianĉo** =...
4) **Fianĉino** = virino,...
5) **Gefianĉoj** =...
6) "**Kaprica** *(grillig)*fianĉino...
7) "Amaso da fianĉoj,...

B
a) fianĉo kaj fianĉino.
b) ĝi povas konduki al **gefianĉiĝo**.
c) en la perspektivo de geedziĝo.
ĉ) kiu akceptis fianĉan promeson de viro.
d) restos eterne fraŭlino"[z].
e) sed la **ĝusta** ne venas"[z].
f) viro, kiu formale promesis edziĝi.

Solvoj 1b 2c 3f 4ĉ 5a 6d 7e

BELA PARO POR ALTARO[z]

Sama ekzerco

A
1) Edzo = viro **laŭleĝe** ligita kun virino por...
2) Edzino = virino laŭleĝe ligita kun viro por...
3) **Geedzoj** =...
4) "Geedzoj en paco...
5) **Edzeco** =...
6) Edzeco povas esti...
7) Oni povas esti **edzece**...
8) Kio estas la malo de 'bastardo, **eksteredzeca** *(buitenechtelijk)* infano'?...
9) **Geedziĝo** nuntempe emas iĝi...
10) La geedziĝa ceremonio **reduktiĝas**...
11) Sed Zamenhof parolas pri 'bela paro...
12) Oni parolas pri 'edziĝo laŭ...
13) Oni parolas pri 'edziĝo pro amo,...

B
a vivas en reĝa palaco"[z].
b edzo(j) kaj edzino(j).
c (mal)feliĉa
ĉ (mal)feliĉa, fekunda, seninfana...
d fondi *(oprichten)* kun li familion.
e kunvivado kaj fondo de familio.
f stato de gedzoj.
g malpli ceremonia.
ĝ koro'.
h **edzeca** infano, **leĝa** infano.
ĥ por altaro'.
i pro inklino'.
j **al** simpla apero antaŭ la leĝaj instancoj.

Solvoj: 1e 2d 3b 4a 5f 6ĉ 7c 8h 9g 10j 11ĥ 12ĝ 13i

Sarkasme

La ĝusta bazo por edzeco estas reciproka miskompreno. (Oscar Wilde)

GEEDZOJ

La geedzoj promesas ame **zorgi...**
unu **pri** la alia.
(= serioze direkti siajn atenton kaj aktivecon...
al la bono de la alia)
Bela **edza** parolo: Se nur pri mia edzino...
estas zorgite, mi estas feliĉa!
La geedzoj promesas plie...
ami unu la alian **konstante**.
(= neniam ŝanĝante siajn **sentojn**)
Kompreneble, geamantoj kelkfoje...
sin pikas[z] (= **kvereletas** */wat ruziën/*).
Se la financoj permesas, la paro...
faras **geedziĝovojaĝon**.
Por ili estas nun la **miela tempo**[z] *(wittebroodsweken)* =...
la unua tempo post la geedziĝo.
Estas la tempo de la **karesnomoj**:
mia koro, bebo, anĝelo,...
Oni ne facile forgesas... sian unuan amon!

Finaj pripensoj...

Se ni, viroj, edziĝus kun la virinoj, kiujn
ni meritas, la situacio ne estus tre bona por ni.
(Oscar Wilde)

La edzeco estas kateno, al kiu multaj
knabinoj aspiras por finfine esti liberaj.
(Otto Weiss)

MEN SCHRIJFT ONS

Betreffende het thema van de vorige aflevering, 'Vegetarismo', wenst de heer Moerbeek te informeren *'ke vegetaranoj kaj vegetaĵanoj neniel arogas al si la rajton akuzi viandmanĝantojn pro krueleco. (...) La naturo donas ekzemplojn de "karnovoraj" kaj "herbovoraj" samplanedanoj'.*

WOORDVORMING

In de vorige aflevering was spraak van samengestelde adjectieven van het type *sangama*, waarvan de betekenis luidt: *sangama = kiu amas sangon,* /betrekkelijk voornaamwoord + werkwoord + lijdend voorwerp/. Ze kunnen ook beschouwd worden als afleidingen van substantieven (*sangamo*) of nog, minder overtuigend voor mij, omschreven worden met een structuur met voorzetsel: '*ama pri sango'*. In taalboeken vindt men doorgaans de frekwentste soortgelijke samenstellingen, b.v.

1) *ĉioscia, fruktodona, feliĉporta, barb-, flugil-, ĝib-, mankhava, ĉio-, esprim-, ag- parolpova* enz. (zie PAG §361). Mooi vb. ook in PAG §363: *la vortkonstrua funkcio (de prefikso).*

Schematisch:

sangama a) = kiu amas sangon, *b) < sangamo* *c) (ama pri sango)*

Volgens a) kunnen dus theoretisch heel veel eenvoudige betrekkelijke bijzinnen door dergelijke samengestelde adjectieven vervangen worden. Analogisch zou men b.v. kunnen zeggen

2) *muzikaŭskulta sinjoro;*
leterskriba sinjoro, en, waarom niet? ...
la aŭto(ne)vida infano.

Voor mij is het analogie-principe de grootste troef ten voordele van een taal als het Esperanto. V. Setälä schreef hierover: *"Logika estas lingvo nur kiam en ĝi plenumiĝas la postulo de analogio. La manko de analogio estas ĝenerale nomata "gramatika escepto".*

Nochtans klinken de laatste drie voorbeelden niet zo overtuigend. Waarom? Bij nadere vergelijking blijkt dat de samen-stellingen uit reeks 1 een min of meer bestendige eigenschap aantonen en die uit reeks 2 niet. Er komt dus een semantische componente bij kijken. Door deze bestendigheid voelen we de adjectieven *scia* enz. uit reeks 1 als varianten aan van de tegenwoordige deelwoorden *scianta* enz. In de samenstellingen van reeks 2 is dit niet altijd het geval: Vgl. het laatste vb. waar het zinsverband voor *vida, vidinta* of *vidonta* zou kunnen eisen. De vbb uit reeks 1 zijn dus niet onbeperkt na te bootsen.

UITWERKING VORIGE VERTAALOEFENING
Verwildering en mieren.
Sovaĝiĝo kaj formikoj ('De tuinscheurkalender 2003', uitgeverij Contact, p. 25a de marto)
Bulbplantoj (bulbvegetaĵoj) kiel galantoj (neĝboruloj), skiloj kaj ĥinodoksoj emas sovaĝiĝi: oni (vi) plantas kelkajn kaj post iom da tempo (post kelka tempo[z]) oni (vi) ekhavas per dissemado tutan tapiŝon.

Sovaĝiĝi eblas en (la) herbo, sed la dissemado estas multe pli rapida en la relative nuda[1]. (senkreskaĵa, senplanta) grundo (tero[2]) sub arboj kaj arbustoj. Tie estas (regas) malpli da konkurenco[3] (fare) de aliaj plantoj. La dissemado okazas plej ofte jene: unue la floroj estas fekundigitaj (fare) de abeloj aŭ burdoj.

Post (la) fekundigo[4] la flortigoj streĉiĝas (sin streĉas[5]) kaj poste ili kuŝiĝas[6] (ekkuŝas, kliniĝas) tiel ke (tiamaniere ke) la semo(j)[7] alvenas ĉiaokaze almenaŭ (jam)15 centimetrojn for de la patrina planto (PIV)[8].

Semoj de multaj bulbplantoj havas blankan grasan[9] elkreskaĵon, kiun formikoj ŝategas. Ĉi tiuj (Ĉi-lastaj, ĉi tiuj lastaj[z]) povas fortreni ilin dum metroj antaŭ ol manĝi la 'formikan paneton'.

Poste (Post tio) la semo ĝermas (ĝermos) dum la sekvanta printempo. Plej rapide sovaĝiĝas ĥinodokso (Ĥinodokso sovaĝiĝas plej rapide).

Komentoj:

1. kale grond *nuda grundo*, kale bomen *nudaj arboj (senfoliaj), la nuda vero* de naakte waarheid; *la nuda logiko* de eenvoudige logica, *nudaj muroj* naakte wanden
2. *grundo*: grond met betrekking tot de samenstelling of het gebruik dat ervan gemaakt wordt (teelgrond) (Middelkoop 1986), *tero*: aarde, grond, land.
3. *konkur(ad)o*: wedijver, *konkurenco: komerca, industria, negoca konkurado.*
4. *fekundiĝo/fekundigo? 'Post la fekundiĝo la flortigoj...'* zou betekenen 'nadat ze (= de stengels!) bevrucht zijn, leggen de stengels zich neer...
5. *Streĉiĝas* wijst meer op een automatisch gebeuren. *Post (la) fekundigo streĉiĝas la flortigoj* de omzetting is mogelijk.
6. *Kuŝiĝas*, zelfde opmerking. *Kliniĝas* raakt de grond niet
7. *semo* kan 'zaadkorrel' zijn of, als verzamelnaam, 'zaad'.
8. *Patrina* kan tweeërlei betekenen. Cf. PIV: *1) rilata al patrino, 2) estanta la origino, la fondinto.* In 1 dus: 'plant van de moeder', in 2) moederplant. Middelkoop heeft *patrinplanto*, een nederlandismo?
9. cf. *grasecan*, vetachtig.

Solvoj Pri ĉarmo kaj belo.

1) Als de ontkenning *ne* uitsluitend op het adjectief *bela* zou slaan, zou de zin betekenen: 'Wie niet mooi is wordt bemind', terwijl de bedoeling is: 'Niet wie mooi is wordt bemind, ...'.

2) De woordvolgorde is niet vrij, vermits de gewijzigde tweede zin iets anders betekent.

3) Beide *amata* zijn tegenwoordig deelwoord, Maar het eerste is een deel van de lijdende vorm *estas amata* (wordt bemind), terwijl het tweede bij een naamwoord hoort dat verzwegen is: *amata homo*. In zo'n geval spreekt men van een elliptisch gebruik.

4) Zelfde onderscheid: het eerste *bela* is elliptisch gebruikt (*bela homo*) en het tweede is een deel van het gezegde *estas bela*.

5) *Ne bela estas amato, sed amato estas bela* zou spraakkundig kunnen, maar de betekenis wordt gehalveerd, alle *amatinoj* blijven in de kou staan!

Vragen en/of opmerkingen uitsluitend en rechtstreeks aan de redacteur van de rubriek sturen: Emiel Van Damme, Albert -I- straat 44, B-1703 Schepdaal.

FIERA PRI SIA ESPERANTO-LANDO

Intervjuo kun akademiano Boris Kolker pri la nova eldono de lia libro "Vojaĝo en Esperanto-lando. Perfektiga kurso de Esperanto kaj Gvidlibro pri la Esperanta kulturo". (Intervjuis Doron Modan, nov. 2002)

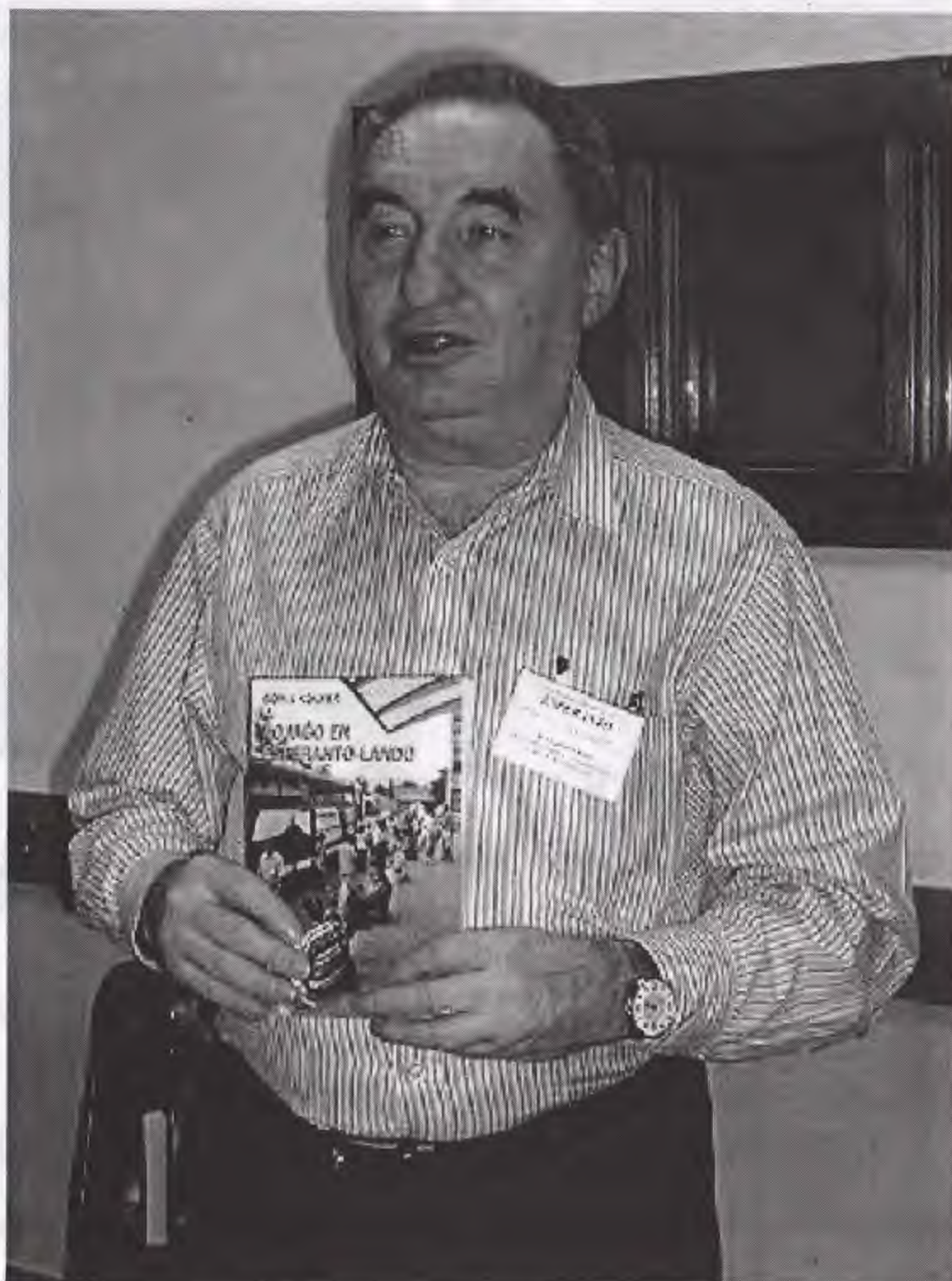
Doran Modan: Gratulojn, D-ro Kolker, pro la apero de via nova libro kaj, certe, pri ĝia imponega sukceso.
Boris Kolker: Dankon. La libro vere havis rekordan vendiĝon dum la 87-a Universala Kongreso de Esperanto en Fortalezo kaj plu rapide vendiĝas.

DM: "Vojaĝo en Esperanto-lando" estas perfektiga lernolibro, sed samtempe ĝi estas gvidlibro pri la Esperanto-kulturo. Kiuj el tiuj du elementoj pli bone respegulas por vi la esencon de la libro?
BK: Ambaŭ estas samvaloraj. "Vojaĝo" estas la sola lernolibro, kiu instruas regadon de la literatura lingvo kaj krean verkadon en Esperanto. Ĝi estas la sola gvidlibro pri la Esperanto-kulturo, kiu gvidas facile, nealtrude, plezurige kaj entuziasmige. Tiuj, kiuj trastudis "Vojaĝo"-n, iĝas fieraj pri sia aparteno al Esperanto-lando, simile al tio, ke oni estas fieraj pri sia aparteno al sia patrolando.

DM: Ĉu estas nura hazardo, ke aperas teksto pri Belgio en la libro, au ĉu tio signifas specialan senton pri nia lando?
BK: La libro entenas tekstojn pri pluraj landoj - tiuj, kiujn mi vizitis (Rusio, Usono, Brazilo, Svislando, Belgio, Bulgario, Hungario) aŭ pri kiuj mi havas specialan intereson (Israelo, Aŭstralio, Francio, Japanio, Ĉinio). Mi elektis nur tiajn prilandajn tekstojn, post kies tralego la leganto ekhavu deziron tuj aĉeti bileton por viziti tiun landon. Trovi tiajn tekstojn estas tre malfacile.

DM: Mi malkovris en la Esperanto-Instituto en Bat-Jam malnovan version de "Vojaĝo", publikigitan antaŭ dek jaroj en Moskvo. Ĉu por vi "Vojaĝo" estas kvazaŭ vivo-projekto?
BK: Jes. Delongege venis al mi la ideo, ke estas bezonata UNU libro, kiu ebligus al nova esperantisto rapide kaj ĝue fariĝi kvazaŭ denaska civitano de Esperanto-lando. La nuna riĉege ilustrita eldono, kiun publikigis UEA, preskaŭ plene enkorpigas mian revon.

DM: Kaj kio dekomence igis vin verki la libron?
BK: Ni, instruistoj de Esperanto, ĉiujare naskas grandegan kvanton da novaj esperantistoj. La plimulto de ili baldaŭ malaperas. Multaj restas

eternaj komencantoj. Nur manpleno da persistaj homoj aliĝas al la kerno de nia Esperanto-mondo. Tia situacio estas nenormala. Mi estas konvinkita, ke la homo, perfekte reganta Esperanton, profunde konanta ĝian kulturon kaj aktive partoprenanta en la vivo de la Esperanto-komunumo, restos en Esperanto-lando por multaj jaroj, eĉ por la tuta vivo. Tiu konvinkiĝo igis min verki la libron, kiu kontribuu al tiu ambicia tasko.

DM: Vi instruas Esperanton ankaŭ per la reto. Kiel tio funkcias?

BK: Mi instruas per "Vojaĝo" en la negranda reta Internacia Perfektiga Koresponda Kurso (IPKK). Miaj lernantoj sendas al mi por kontrolo kaj komentado la taskojn de ĉiu leciono, kiuj postulas krean verkadon. Plenumo de unu leciono postulas multan tempon, same ĝia kontrolo. Sed la rezultoj estas okulfrapaj. Mi esperas, ke IPKK fariĝos grava forĝejo de novaj klubestroj, kursgvidantoj, lingvoreviziantoj, recenzantoj, ĵurnalistoj, verkistoj, esploristoj de Esperanto.

DM: Kiel vi sukcesas entuziasmigi viajn lernantojn?

BK: La urbo Cleveland (Ohio, Usono), en kiu mi loĝas, estas mondfama pro sia Klevlanda simfonia orkestro. Klevlandanoj fieras pri ĝi, same kiel anoj de aliaj urboj fieras pri sia futbala aŭ basbala teamo. La orkestro posedas sian someran rezidejon, 50 kilometrojn for de la urbo. Imagu: miloj da urbanoj (tutfamilie, eĉ kun beboj!) en semajnfinaj vesperoj traveturas en aŭtoj tiun distancon por aŭskulti simfonian koncerton, sidante sur la montetodeklivo. Kial tia entuziasmo? Ĉar la orkestro posedas ne nur altan majstrecon, sed ankaŭ kapablas krei spektaklecon kaj festecan humoron. Kiu vidis karnavalon en iu sud-amerika lando, povas tion imagi. Per "Vojaĝo" mi klopodas krei similan festecan etoson. Por mi mem, mi nomas "Vojaĝo"-n simfonio en formo de perfektiga lernolibro.

DM: Ĉu vi kredas je la Fina Venko de Esperanto?

BK: Por mi la Fina Venko estas ekzistanta realaĵo. Krom la reala mondo, mi konstante vivas ankaŭ en Esperanto-lando. Mi ne opinias, ke tiu lando nepre devas esti grandega: grandegaj landoj havas grandegajn problemojn. Mi deziras

ĉefe, ke en Esperanto-lando estu kiel eble pli multe da homoj homecaj, altkleraj lingve kaj kulture.

DM: Kiujn konsilojn vi donus al komencanto, kiu deziras kleriĝi lingve kaj kulture

BK: Profunde trastudi la baznivelan kurson. Aktive partopreni kelkajn Esperanto-aranĝojn kaj ne krokodili tie. Trastudi tre detale la unuajn ses lecionojn de "Vojaĝo en Esperanto-lando" sub gvido de sperta lingvano.

DM: Kaj al Esperanto-aktivulo?

BK: Profunde trastudi la tutan libron "Vojaĝo en Esperanto-lando", prefere sub gvido de tre sperta lingvano. Poste verki detalajn recenzojn pri ĉiuj (ne nur Esperantaj!) libroj en sia hejma biblioteko. Aktive partopreni en internaciaj Esperanto-renkontiĝoj.

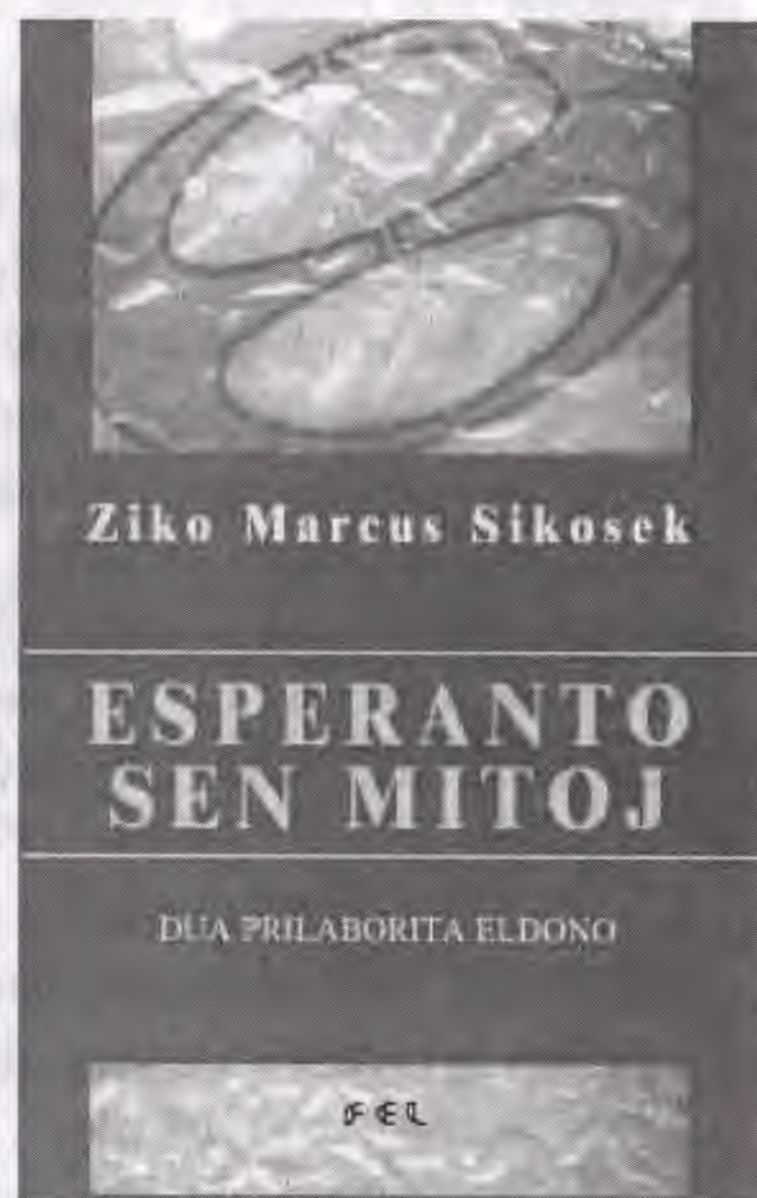
DM: Ĉu vi povas malkaŝi al ni iom el viaj estontaj projektoj?

BK: Pri miaj projektoj mi okupiĝas tre malrapide, ege zorge, dum multaj jaroj. Mi ne scias, kiam mi trovos tempon por la sekva grava projekto – verki libron pri Ludoviko Zamenhof. Se iam mi faros tion, ĝi ne similos al la ekzistantaj samtemaj libroj. Ĝi estos io... spektakleca..., festeca..., ĝuinda... •

Onlangs verschenen bij de Vlaamse Esperantobond:

Titel: La Aventuroj de Pinokjo
Auteur: Carlo Collodi

156 pagina's, 10 EUR

Wereldberoemde roman

nu ook te lezen in het Esperanto!

Titel: La Ŝtona Urbo (2de druk)
Auteur: Anna Löwenstein

654 pagina's, 24 EUR

Originele literatuur!

roman

Titel: Esperanto sen Mitoj (2de, herziene druk)
Auteur: Ziko Marcus Sikosek

367 pagina's, 30 EUR

Hét boek voor de actieve Esperanto-spreker

Een hele wereld in letters

De Bibliotheek "Hector Hodler" is klein begonnen, in 1908 in Zwitserland. Tijdens dat jaar heeft de Zwitserse Esperanto-Groep de Zwitserse Esperanto-Bibliotheek opgericht, die ze reeds in 1912 verkocht aan Hector Hodler. Medestichter van UEA (de Wereld-Esperanto-Vereniging), heeft hij ze in 1920 nagelaten; waarna men ze omdoopte tot de "Biblioteko van UEA". Sinds 1947 bezit ze haar huidige naam: Biblioteko Hector Hodler (BHH).

Van de vijf grootste esperanto-bibliotheken is enkel de Hodler-Bibliotheek in het bezit van een internationale Esperanto-vereniging. Ze werd geïntegreerd in de organisatie en draagt bij aan haar werk; ze steunt bijvoorbeeld informatie-verstrekkers, jongeren- en landelijke actievelingen. Anderzijds profiteert de BHH van UEA, die haar de nodige ruimte ter beschikking stelt in het Centra Oficejo (hoofdzetel) te Rotterdam.

Vooral de Libroservo (boekendienst) is vermeldenswaardig, ze is misschien wel de meest volledige dienst in de Esperantobeweging. Iedereen, die een boek door de boekendienst van UEA wil laten verkopen, moet één recensie-exemplaar naar het tijdschrift Esperanto sturen en één exemplaar naar de BHH. Op deze manier bevindt zich in het Centra Oficejo zowaar de "nationale bibliotheek" van het Esperanto-land, waar bijna elk nieuw uitgegeven werk naartoe gaat.

Volgens het UEA-Jaarboek, omvat de BHH drie kamers in het Centra Oficejo. Als men daaraan het archiefmateriaal aan toevoegt, wordt dit getal meteen vertienvoudigd. Veel jaren lang heeft UEA die kant van de beweging maar weinig gesteund, waardoor de staat van de bibliotheek en het archief minder ideaal is dan literaturisten, geschiedkundigen en actievelingen zouden wensen.

Sinds februari 2003 ben ik in dienst om de bibliotheek en het archief de toekomst in te duwen. Het uiteindelijke doel is een verslag te maken, waaruit het Bestuur van UEA achteraf zal beslissen wat ermee zal gebeuren; maar nu reeds heb ik enkele dringende taken opgenomen. Het woord "rangschikken" bevindt zich zeer vaak in mijn dagboek. Bovendien steun ik onderzoeken over Esperanto, werk samen met Ionel Onet van de Boekendienst, contacteer andere Esperanto-bibliotheken, broeiend op mogelijkheden tot samenwerking. Onlangs was hier een Nederlandse student (een niet-esperanto-spreker) die over de arbeiders-esperantistoj van 1911 tot 1940 wilde schrijven. En veel zijn de nog resterende taken.

Soms vraagt men mij of ik nu meer lees. Eigenlijk, in strijd met de latijnse aanmaning om veel te lezen doch geen massa's, (multum non multa), lees ik omgekeerd massa's, maar niet veel. Een overzicht van de collectie is vereist, en een scheiding tussen te bewaren en niet te bewaren zaken. Een voorbeeld van de vele brieven die in het permanente deel van het archief gaan, is een brief uit 1985, waarin een iranees zich verontschuldigt omdat hij zijn bijdrage niet kan betalen, daar in zijn land een oorlog heerst. Ziehier een herinnering aan de globaliteit van de Esperanto-beweging.

Maar dit bepaalt niet zozeer de algemene sfeer in de BHH. Mijn meest voorkomende gedachte – en soms ook uitgespraak – is: "Het is ongelofelijk, wat onze voorgangers aan ons overgelaten hebben!" Dozen met tal van dia's en twee cassettes in het Esperanto over het thema Dieren, Diertjes en Grote dieren. Jaarboeken van de meest uiteenlopende Esperanto-verenigingen, bijvoorbeeld de vakgroep van politie-agenten. Honderden foto's over een zeker UK (Wereld-congres). Kaartspelen. Zamenhof-bustes. Tal van postkaarten. Een doos met werk van Mao. Kalenders. Platen met taalcursussen van Linguaphone.

Iedereen is welkom de bibliotheek te bezoeken, maar we vragen wel ons vooraf te verwittigen. Volgens mijn tijd en kracht zal ik u trachten te helpen bij uw studie... of gewoonweg bij uw leesdrang.

Ziko M. Sikosek, ziko@co.uea.org

Uno

De officiële taal is Engels, maar eigenlijk spreekt men Unoësisch, een Esperanto van afkortingen als UNOHCI, UNHAS, UNJLC, WFP... (Der Spiegel, 17/2003, over de Uno-voedselleveringen aan Irak)

Armeens

'Mijn voorganger,die steeds overkwam uit Frankrijk, sprak alleen Armeens en een beetje Frans. Hij kon dus met heel wat Belgische instanties niet direct spreken, maar ook met veel van zijn eigen parochianen niet. Hij liep hier compleet verloren! De bereidheid om een andere taal te leren ruimt heel wat obstakels uit de weg.' (Haroutioun Tachejian van de Armeese kerk in Elsene, Brussel deze week, 15.5.2003)

Latijn is nog niet uitgestorven

Het Vaticaan heeft zopas het Lexicon Recentis Latinatis op de markt gebracht, een woordenboek met 23.000 nieuwe Latijnse woorden. Veelal zijn weidse omschrijvingen nodig: tennis wordt bijvoorbeeld 'manubriati reticuli ludus'. (Het Volk, 15.5.2003)

Rosenkranz

Hij werd geboren in het dorp Berhometh am Pruth. Kinderen die opgroeiden in deze vruchtbare streek tussen Hongarije, Roemenië, Oostenrijk en Polen, moesten al vijf talen kennen als ze op straat met de buurkinderen wilden ruziemaken. (Wolf Biermanover de onlangs overleden Joods-Duitse dichter Moses Rosenkranz, Der Spiegel, 22/2003)

ESPERANTO

Wereldcongressen op het net

Sinds enkele jaren kunnen thuisblijvers via het Internet dagelijks volgen wat er op het Esperanto-wereldcongres gebeurt. Beetje bij beetje worden ook de documenten (vooral de 'kongresa kuriero') van vorige congressen op die wijze toegankelijk gemaakt. Op www.uea.org zijn al beschikbaar: Praag 1996, Tel-Aviv 2000, Zagreb 2001 en Fortaleza 2002. (ret-info)

Hoe sprak Zamenhof?

In de beginperiode van het Esperanto was het opnemen van geluid niet zo vanzelfsprekend als nu. Toch zijn, enkele opnames van Zamenhof bewaard; luister o.a. op http://members.tripod.co.jp/peneter/esp/zamenhof_e.htm en http://members.tripod.co.jp/amiko465/esp/zamenhof2_e.htm.

Steden in Tsjechië...

Drie Tsjechische steden hebben een website in het Esperanto: Mnichovo Hradiste (www.mnhradiste.cz/), Most www.mumost.cz/) en Svaty Jan pod Skalou www.mumost.cz/. (ret-info)

...en in de wereld

Op http://urbo.aliaflanko.de/ wordt Esperanto-informatie verzameld over steden wereldwijd. Op dit ogenblik zijn al er al 121. Is de uwe er ook bij? Aanvullingen zijn welkom bij Robert Bogenschneider, info@aliaflanko.de. (ret-info)

Akademio de Esperanto

Op www.akademio-de-esperanto.org/akademia_vortaro/ heeft de Esperanto-Academie (het hoogste orgaan binnen de Esperanto-beweging wat de taal betreft) haar ontwerp van woordenboek ter beschikking van het publiek gesteld. (ret-info).

De gegevens over de clubprogramma's moeten op de redactie toekomen vóór de 1ste van elke even maand. Laat-tijdige programmawijzigingen kunnen naar de redactie worden gestuurd en worden op de INFO-pagina opgeslagen, zodat men via het internet het juiste programma kan opvragen. De publicatie van redactionele teksten is gratis. Voor advertenties raadplege men het Esperantocentrum te Antwerpen of bekijke men de colofon.

ANTWERPEN – La Verda Stelo

Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, in het clublokaal op de eerste verdieping. De clubavond begint om 20.00 uur. Iedereen is welkom.

Tijdens de vakantiemaanden verwachten we – soms onaangekondigd – buitenlandse gasten. De thema's kunnen onverwacht wijzigen als we een bezoeker ontvangen, die interessant kan vertellen over zijn land.

4 juli We verwachten Jonathan Moylan, een jonge Australiër, die wellicht over zijn land zal vertellen.
11 juli: Vanessa Van de Velde: Keltische legenden van Koning Arthur
18 juli: Thomas Slezak vertelt over Hongarije of Helena Van der Steen over Namibië
25 juli: André Staes vertelt over Latijns-Amerika
1 aug.: Agnes Geelen: De geschiedenis van de Afrikaanse Esperantobeweging
8 aug.: Ivo Durwael brengt verslag uit over de OSIEK-conferentie in Praag
15 aug.: Geen vergadering
22 aug.: Verslagen over het Wereld-Esperanto-congres in Gotenburg (UK)
29 aug.: FAMILIEAVOND. Verslagen over de ontmoeting voor Esperantofamilies in Frankrijk
5 sep.: Verslagen over allerlei Esperanto-zomeractiviteiten
12 sep.: Dirk De Weerdt: Hoe ik 20 jaar meertalig leven ervaren heb. Een essay met discussie en uitwisseling van ervaringen

Meer details over het programma kan je vinden op de web-pagina's van FEL, op het programmabord in het clublokaal of in het informatiekastje aan de voordeur. Of telefonisch via 03 234 34 00.

BRUGGE – Paco kaj Justeco

Indien niet anders vermeld, hebben onze bijeenkomsten plaats in Hof van Watervliet, Oude Burg 27, 8000 Brugge. Bijeenkomst: 2de donderdag van de maand vanaf 19.30 u. Speciale bijeenkomsten worden afzonderlijk aangekondigd. Inlichtingen: dhr. G. Maertens, tel.: 050 35 49 35.

BRUSSEL – Esperantista Brusela Grupo

Wie een beeld van de mogelijkheden van het Esperanto wil krijgen, kan eens een kijkje komen nemen. Hier komen immers Esperantosprekers van tien verschillende moedertalen samen, en er wordt louter Esperanto gesproken om niemand uit te sluiten. (Uitgezonderd tegenover geïnteresseerden uiteraard.)

Geen bijeenkomsten in juli en augustus!

Om per e-post op de hoogte gehouden te worden van de activiteiten van de Brusselse groep, stuur je een leeg berichtje naar: esperanto-en-bruselo-subscribe@yahoogroups.com.
Info: Hélène Falk, Eikenlaan 7, 1640 Sint-Genesius-Rode, tel.: 02 358 42 14.

GENT – La Progreso

In juli en augustus geen clubavonden!

Clublokaal: "La Progreso", Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77. Inlichtingen bij Katja Lödör, tel. 09 230 16 77 of 09 221 10 02. Voor actuele informatie over ons programma kan je terecht op onze webpagina:
http://www.esperanto.be/gent

HASSELT – Esperanto-klubo Hasselt

Elke 1ste en 3de dinsdag van de maand Esperanto-conversatie van 20 tot 22u. in het CC van Hasselt. De eerste vergadering is er een programma, de tweede een cursus "Spreken in Esperanto". OPGELET: Vanaf september 2003 wordt voorlopig geen programma meer voorzien.
Inlichtingen: Marcel Aerts, tel.: 011 72 00 75.

KALMTHOUT – La Erikejo

Bijeenkomst de 3de donderdag van de maand om 20.00 uur in de Ridderzaal van het Parochiecentrum van Heide (achter de kerk).
Donderdag 17 juli: Het jaarlijks tuinfeest gaat dit jaar door bij Willy en Pansy Huybrechts-Notredame

vanaf 18 uur op het volgende adres: Rozendreef 12, 2920 Kalmthout, 03 666 42 09

Donderdag 21 aug: fietstocht door Espen en Nispen en bezoek aan de Kiekenhoeve en het park

Info: Wim De Smet, Hertendreef 12, 2920 Kalmthout, tel.: 03 666 99 49.
http://users.pandora.be/La.Erikejo/Index.htm

KAPELLE – Esperanto-Grupo "Meza Zelando"
Voor onze avonden, de laatste vrijdag van de maand om 19.30 u., worden we telkens bij een ander clublid te gast ontvangen. Inlichtingen over programma en plaats van samenkomst bij Sally en Dies Krombeen, tel.: (0113) 34 15 63 of Rie en Kees Dentz, tel.: (0118) 61 48 34.

KORTRIJK – ROESELARE – TIELT
Koninklijke Esperantogroep La Konkordo

Zondag 19 oktober - Jaarlijkse herfstontmoeting met onze "Translimaj Gesamideanoj el Lille-Villeneuve D'Ascq" van 13u30 tot 17u30.
Programma:
- Gegidst bezoek aan Tabaksmuseum te Wervik
- Achteraf gezellig samenzijn in Den Groten Moriaen, café bezijden het museum.

Voor inlichtingen: Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96 / Piet Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30.
Bezoekers van andere clubs melden bij voorkeur hun komst. Dit laat ons toe hen beter te ontvangen en hen te verwittigen wanneer er een verandering van locatie is.

De **stadsbibliotheek van Kortrijk** beschikt over een uitgebreid **Esperantofonds**. Er is gelegenheid dit fonds te bezoeken na afspraak met Jean-Pierre Allewaert, tel.: 056 20 07 96. Clubavonden vinden plaats op de 4de maandag van de maand om 19.30 uur in CC Oude Dekenij, Sint-Maartenskerkhof, 8500 Kortrijk.

LEUVEN - Esperanto 3000
Net zoals de studenten in Leuven, neemt ook Esperanto 3000 vakantie in de maanden juli en augustus. Ons 'academiejaar' start terug op 10 september met de eerste voordracht uit onze voordrachtenreeks Vespero 3000. De week daarna start ook onze vervolgcursus terug.

Voor de **informatieavond** van Esperanto 3000 is het nog wachten tot 6 oktober. Daarna – op 18 en 19 oktober – organiseren we weer een spoedcursus. Op 2 dagen (van 9.00 tot 17.00) krijg je een snelle en grondige kennismaking met Esperanto.

Zoals steeds gaan al onze activiteiten door in het Cultureel Centrum, Brusselsestraat 63, Leuven. Voor de meest recente informatie over ons programma kan je steeds terecht op onze webpagina: www.esperanto.be/esperanto3000.

LONDERZEEL
Cursus voor beginners elke dinsdag 14-16u, en voor gevorderden elke donderdag van 20-22u. in Hof ter Winkelen.
Informatie en contact: Frederik Vanden Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. of: J.P. Fertinel, Haan 47, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 300 652.

NOLIMES : (http://users.skynet.be/sky53810/)
Nord-Limburga Esperanto-Societo
(met zetel in PEER)

NOLIMES vergadert elke eerste donderdag van de maand van 20 tot 22u in Cultureel Centrum "'t Poorthuis", Zuidervest te Peer.

De elementaire cursus wordt gegeven op de overige onderdagen van de maand, zelfde plaats en tijd, door Henri Schutters.
Iedere woensdag voormiddag van 10 tot 12 u leidt ook Julia Kelchtermans een elementaire cursus Esperanto in het kader van de stedelijke taalateliers. (Wegens plaatsgebrek kan de cursus voor gevorderden dit jaar helaas niet doorgaan.)

OOSTENDE – La Konko
Inlichtingen bij Marc Cuffez, tel. 0486 36 23 65 of bij Else Huisseune, tel.: 059 43 30 58. E-post: la.konko@tijd.be

Conversatieavond: 1e en 3e maandag van 19 - 21u.
Cursus van de eerstejaars: donderdag 14 - 16u.
La Konketoj
Elke maan- dins- en donderdag van 13u tot 13u30

en woensdag van 18 tot 19u in het Esperantolokaal. Info: Els Huisseune tel 059 43 30 58.

TIENEN – La Hirundo
Alle vaste activiteiten van de club vinden plaats in de Donystraat 8 te 3300 Tienen. Laatste maandag van de maand is er clubavond (Vespero); Voor info: Bert Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen. Tel.: 016 81 52 46 – Fax: 016 81 10 96.

Esperantocursus: elke dinsdag van het schooljaar 18-21u, De NOBEL (PISO), Alexianenweg 2, Tienen.
Alle andere activiteiten: F.O.S. 214, Donystraat 8, Tienen. Zie ook: http://home.tiscali.be/lahirundo/

TURNHOUT
Cursus voor gevorderden op dinsdag 9-11u. Dinamo/ Warande, Congoplein 1, Turnhout.

ROTTERDAM – Merkurio
Samenkomst de 1ste en 3de woensdag – uitgezonderd in juli en augustus – om 19.45 u. in het Centra Oficejo, Nieuwe Binnenweg 176, Rotterdam.
2 juli: bijeenkomst in open lucht.

Wandelclub '**Mondpaco**' organiseert op

Zaterdag 12 juli 2003

zomertocht te Ham.

Vertrek: Kristoffelheem, Schoolstraat 10, 3945 Ham
Afstand: 4 km rolwagens – 6 km – 12 km – 18 km

Inschrijvingen ter plaatse van 7.00 tot 15.00 uur.

Prijs: 0.75 EUR met stempel – 1.00 EUR met sticker

VLAAMS JONGERENWEEKEND ÉN FAMILIEDAG TE NAMEN.

De **Vlaamse Esperanto-Jeugd-vereniging** FLEJA organiseert haar jaarlijks weekend (PSKK = Post-Somera Klaĉ-Kunveno), dit jaar voor de eerste keer in Wallonië, namelijk in Namen, van 24 tot 26 oktober, in samenwerking met de plaatselijke Esperanto-groep 'Komunikado'.

Tijdens dit weekend zal er een **Esperanto-snelcursus** doorgaan **voor absolute beginners**, een ideale kennismaking dus zowel met de taal als met de actieve jongerenbeweging.

Op zaterdag 25 oktober is iedereen uitgenodigd op de **familiedag**, bestaande uit een geleid bezoek aan de stad Namen met haar prachtige citadel, en 's avonds als afsluiter is een **uniek concert** van de bekende Esperanto-zangeres **Nikolin'** voorzien.

Via de webstek www.esperanto.be/jongeren kan je meer informatie vinden en/of inschrijven, zowel voor het hele weekend als voor de familiedag. Of stuur een e-mail naar yves@esperanto.be

"Ontdek de wereld" bij Esperanto-Antwerpen

Tijdens de maanden juli en augustus stopt het clubleven bij de meeste clubs in Vlaanderen. In Antwerpen gaan de vrijdagavonden gewoon door. Wie zijn Esperantokennis wil oefenen is welkom. Een bijkomende reden om te komen is het feit dat heel wat buitenlanders de Antwerpse club zullen aandoen. Zo kregen we al aanmeldingen van gasten uit Australië, de Verenigde Staten, Hongarije, Zuid-Afrika, Frankrijk, Togo en Benin. Wellicht komen er nog meer, onaangekondigd. Als er een onverwachte gast is wordt het programma aangepast.

Bestuur Esperanto-Antwerpen

ALKMAAR Hans ten Hagen, Middenweg 587, NL-1704 BH Heerhugowaard, tel.: (072) 571 79 18.
ALMELO G.C.A.M. Dercks, Molenstraat 20, NL-7607 AL Almelo, tel.: (0546) 819403.
ANTWERPEN *La Verda Stelo*, p/a Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00.
BRUGGE *Paco kaj justeco* G. Maertens, Prins Leopoldstraat 51, B-8310, St.-Kruis-Brugge, tel.: 050 35 49 35. E-post: gmae@xs4all.be
BRUSSEL H. Falck, Eikenlaan 7, B-1640 St.-Genesius- Rode, tel.: 02 358 42 14.
DEN HAAG *Internationaal Esperanto-Instituut* (IEI) Riouwstraat 172, NL-2585 HW Den Haag, tel.: (070) 355 66 77. — (TANEF) G. van der Horst, Hengelolaan 1158, NL-2544 GT Den Haag, tel.: (070) 366 65 47. E-post: g.vdhorst@hccnet.nl.
DEN HELDER Esperanto-klubo Den Helder, Kruiszwin, 1205, NL-1788 LE Den Helder.
DEURNE (TANEF) Jakvo Schram, tel 03-237 86 02, pagadoro@skynet.be.
DEVENTER *Esperanto-kring Oost-Veluwe*, p/a Anneke Schouten-Buys, Dintel 20, NL 7333 MC Apeldoorn, tel. (055) 533 29 23, E-post: abuys@wxs.nl
EINDHOVEN R. Bossong, Floraplein 23, NL-5644 JS Eindhoven, tel.: (040) 211 41 62.
ENSCHEDE (NEJ-sekcio) De Vluchtestraat 1-402, NL-7423 BE Enschede, tel. (053) 433 26 40.
GENT *La Progreso* Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, B-9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77. http://www.esperanto.be/gent
GRONINGEN Esperantocentrum, T.W.S. Mansholtstraat 25, NL-9728 MC Groningen. tel.: (050) 527 45 72 of (059) 849 14 88 — *Esperanto-Nederland* C. van Manderstraat 1, 1964 RS Heemskerk. Tel.: 00 31 25 124 61 59. E-post: vaganto@casema.net.
HAARLEM-HEEMSTEDE *Komprenado faras pacon* C. Duivenvoorden-Kors, Kamerlingh Onnesstraat 40, NL-2014 EM Haarlem, tel.: (023) 524 57 13.
HASSELT A. Claessen, Zonnebloemstraat 13, B-3590 Diepenbeek, tel.: 011 72.60.65. E-post: albert.claesen@pandora.be. – Marcel Aerts, Lazarijstraat 122, B-3500 Hasselt, tel.: 011 72 00 75. E-post: marcel.aerts1@pandora.be.
HEEMSKERK: A.J. Verwoerd, Luxemburglaan 545, NL-1966 MJ Heemskerk, tel.: 0251 23 16 67.
HELMOND Toine Gremmen, Nassaustraat 3, 5707 HL Helmond, tel.: (0492) 54 44 72.
'S HERTOGENBOSCH S. Bosga, Rijzertlaan 46, postbus 2141, 5202 CC 's Hertogenbosch.
HILVERSUM A.J. Middelkoop, Jonkerweg 11, NL-1217 PL Hilversum, tel.: (035) 624 33 20.
KALMTHOUT *La Erikejo* W. De Smet, Hertendreef 12, B-2920 Kalmthout, tel.: 03 666 99 49. http://users.pandora.be/La.Erikejo
KAPELLE *Zelanda Esperanto-grupo* Sally en Dies Krombeen, Vijverstraat 3, NL-4421 AW Kapelle, tel.: (0113) 34 15 63 of (0118) 61 48 34.
KORTRIJK *La Konkordo* P. Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30 E-post: piet.glorieux@ping.be — Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96.
LEUVEN *Esperanto* 3000 R. Goris, Rue Ménadastraat 44, 1320 Hamme-Mille, tel.: 010 86 01 12. E-post: r.goris@planetinternet.be
LONDERZEEL Frederik Van den Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. E-post: comite.jean.pain@skynet.be.
MIDDELBURG zie KAPELLE
OOSTENDE *La Konko* Els Huisseune, Stuiverstraat 35, 8400 Oostende. Tel. 059/433058, E-post: la.konko@tijd.com.
PEER H. Schutters, Panhovenstraat 10, B-3930 Peer, tel.: 011 63 55 92. E-post: henri.schutters@skynet.be, http://users.skynet.be/sky53810/
ROESELARE zie KORTRIJK
ROTTERDAM J. Quispel, Maarland 4, NL-3075 JV Rotterdam, tel.: (010) 419 82 01. — Merkurio P. Schuil, Viskaarweg 145, NL-3192 DM Hoogvliet, tel.: (010) 416 14 49.
TERNEUZEN *Zeland-Flandruja Esperanto-Grupo* J. den Toonder, Axelsestraat 6, 4537 AJ Terneuzen.
TIELT zie KORTRIJK
TIENEN B. Boon, Merelhof 8, B-3300 Tienen, tel.: 016 81 52 46. Zie ook: http://home.tiscali.be/lahirundo/
TURNHOUT Dan Van Herpe, Koningin Fabiolalaan 2, 2360 Oud-Turnhout, tel.+ fax: 014 45 13 29. E-post: dan.vanherpe@pandora.be
VOORBURG *Esperantogroep Voorburg*, M.H. Erasmus-van Zadelhoff, Laan van Oostenburg 40, NL-2271 AP Voorburg, tel. + fax: (070) 38635 29; E-post: erasmusz@worldonline.nl.
WIJLRE *Esperantogrupo Marnolando*, Tienbundersweg 38, NL-6321 CR Wijlre, tel.: (043) 450 12 48.
ZAANDAM *Esperantocentrum* PB 433, NL-1500 EK Zaandam, tel.: (075) 616 69 31.

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra Esperanto-Ligo Frankrijklei, 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00, Fax.: 03 233 54 33. E-post: esperanto@esperanto.be. Internet: www.esperanto.be

Vlaamse Esperanto Jongeren Vereniging/Flandra Esperanto Junulara Asocio p/a Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00 E-post: lodchjo@yahoo.com.

Esperanto-Nederland p/a Ronald Bijtenhoorn, Carel van Manderstraat 1, NL-1964 RS Heemskerk, Nederland. Tel.: 00 31 25 124 61 59– Fax: 00 31 20 866 64 64. E-post: vaganto@casema.net.

Hoofdkantoor van de Esperanto WereldVereniging/ Centra Oficejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, tel.: 00 31 10 436 10 44. E-post: uea@inter.nl.net.

Esperanto Scoutsvereniging/Skolta Esperanto-Ligo (SEL) Arie Bouman, Driesdreef 8, B-9030 Gent. Tel.: 09 227 48 41. Zie ook: www.lahirundo.yucom.be

Association pour l'Esperanto, p/a Marcel Delforge, rue des Glacières 16, B-6001 Charleroi (Marcinelle). Tel.: + fax: 071 43 14 13. E-post: mardelforge@busmail.net.

Belga Esperanto Fervojista Asocio (Spoorweg-esperantisten), Lucien De Sutter, Frère Orbanstraat 210, 8400 Oostende. Tel. + fax: 059 50 18 25.

Bestuursleden van FEL (functies nader te bepalen)

Frans Croon (Voorzitter), Laarstraat 56, 1910 Kampenhout, Tel.: 016/65.59.44, e-post: frans.croon@kampenhout.be

Flory Witdoeckt (Ondervoorzitter), Wittenonnenstraat 9a, 8400 Oostende, Tel. 059/70.29.14; e-post: flory@witdoeckt.be

Lode Van de Velde (Secretaris) Klapdorp 53, 2000 Antwerpen, Tel.: 0486.47.83.45; e-post: lodchjo@yahoo.com

Agnes Geelen, Oudedonklaan 20, 2100 Deurne, e-post: agnes@esperanto.be

Walter Vandenkieboom, Wittenonnenstraat 9a, 8400 Oostende, Tel. 059/70.29.14; e-post: flory@witdoeckt.be

Rob Ebenau, Mansionstraat 20, 2990 Wuustwezel, Tel.: 03/633.15.35.

Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056/20.07.96.

Horizontaal

Tweemaandelijks tijdschrift
over alternatieve communicatie en Esperanto

34ste jaargang 2003/4 (202) juli - augustus

Kalender Voornaamste Esperanto-bijeenkomsten
(Voor meer informatie, contacteer de Vlaamse Esperantobond
03/234 34 00 of esperanto@esperanto.be)

5 - 12 juli
24e REF –Bijeenkomst voor Esperanto-Families in Gresillon, Frankrijk.
Info: Bert Schuman, 9 rue du Couradin, FR-35510 Cesson-Sevigne, Frankrijk.
Tel: +33-2.99.83.69.86 of +33-223.284.284, E-post:

12 - 20 juli
76e S.A.T.-congres in La-Chaux-de-Fonds, Zwitserland.
Info: S.A.T., 67 av. Gambetta, FR-75020 Paris, Frankrijk.
Tel: +33-147978705, fax: +33-147977190. E-post:

19 - 26 juli
Internationaal Jongeren-Congres in Lesjöfors. Thema: "Naar een Vrije Cultuur".
Info: TEJO, Nieuwe Binnenweg 176, NL-2015 BJ Rotterdam, Nederland.
Tel: +31-10-4361044. E-post:

26 juli - 2 augustus
88e Universeel Congres in Göteburg.
Info: UEA, Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, Nederland.
Tel: +31-10-436144, +31-10-4361751, E-post:

1 augustus - 10 augustus
SOMERE - Somera Mezeŭropa Renkontiĝo te Essen-Calhorn
Info: Lu Wunsch-Rolshoven, Wiclefstr. , 10551 Berlin, Duitsland
Lu@EsperantoLand.org, tel.: +49-30-6855831 http://www.EsperantoLand.org/somere

16 - 23 augustus
7e Bretoense Bijeenkomsten van Pluezek.
Info: Louise Rigault, 4. route de Kervor, FR-22470 Plouezec, Frankrijk.
Tel: +33-296227013. E-post:

3 - 5 oktober
Feestweekend FEL-25 jaar... zie pagina 10.

24 - 26 oktober
Jongerenweekend te Namen. Info: http://www.esperanto.be/jongeren
of E-post: yves@esperanto.be

ISSN 0772-540 X
Afgiftekantoor Antwerpen X
Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen